

Fővárosi Ítéltábla

7.Pf.20.292/2021/5.

A Fővárosi Ítéltábla a felperesi jogi képviselő (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: név pártfogó ügyvéd) által képviselt felperes1 (felperes1 címe) felperesnek – a jogtanácsos neve kamarai jogtanácsos által képviselt alperes1 (alperes1 címe) alperes ellen sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2021. február 17. napján kelt 20.P.20.024/2020/27. számú ítélete ellen a felperes részéről 30. sorszám alatt előterjesztett és 33. sorszám alatt megindokolt, az alperes részéről 32. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben, a következők szerint megváltoztatja:

- a felperes javára megítélt sérelemdíjat nem vagyoni kártérítésnek tekinti, és annak összegét – a késedelmi kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyása mellett – 3.000.000 (Hárommillió) forintra felemeli;
- a felperest 117.530 forint részperköltség megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzi;
- a hivatali megkeresésében megjelölt pernyertesség-pervesztesség arányát a felperes javára 90-10%-ra módosítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperest képviselő név pártfogó ügyvéd (cím) fellebbezési eljárásban felmerült pártfogó ügyvédi díját 89%-ban az alperes, míg 11%-ban a felperes viseli.

A le nem rótt 268.800 (Kétszázhatvannyolcezer-nyolcszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes házastársát, névlt 2013. május 27-én sérv gyanújával vették fel az alperesi kórházba, többször megműtötték, majd 2013. június 2-án bélelzáródás következtében kialakult szepszis és hashártyagyulladás miatt szívelégtelenségben elhunyt. A felperes és házastársa lomtalanításból éltek, ebből származott havi jövedelmük.

[2] A Fővárosi Ítéltábla ügyszám3 számú jogerős rész- és közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes azzal, hogy névlt 2013. május 27-én kezdődött gyógykezelése során nem az elvárható gondosságnak megfelelően járt el, és ennek következtében névlt életét veszítette, megsértette a felperes egészséghez fűződő személyiségi jogát. Megállapította továbbá, hogy az alperes kártérítő felelősséggel tartozik a felperest férje halála következtében ért károkért. A jogerős rész- és közbenső ítélet indoklásában a Fővárosi Ítéltábla kifejtette, hogy a felperesnek férje 58 éves korában történő elvesztése miatt sérült az egészséghez fűződő személyiségi joga, a felperes élete végérvényesen megváltozott, súlyos és egy életen keresztül elkísérő pszichés terhelés érte, személyisége, lelkiállapota a káreseményt követően végérvényesen negatív irányban változott, így a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 84. § (1) bekezdés a) pontja szerint a jogsértés megtörtént. Rögzítette azt is, hogy a káresemény következtében a felperes élethez való joga nem csorbult, a testét sem érte külső behatás és a felperes által állított, a férje halála következtében bekövetkezett életminőség romlás sem vonható az emberi méltóság megsértése körébe, ezért az élethez, testi épséghez, emberi méltósághoz fűződő személyiségi jog megsértésének megállapítása iránti kereseti kérelmet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezéseket helyben hagyta.

[3] A követelésösszegszerűsége tárgyában folytatódó eljárásban a felperes keresetében 3.000.000 forint sérelemdíj, vagyoni kártérítésként 312.817 forint temetési költség, továbbá 2017. január 1-jétől havi 30.000 forint tartáspótló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Állítása szerint férje halála olyan lelki traumát okozott számára, ami a fizikai egészségére is hátrányos hatással lehet. Az emberi méltósághoz fűződő személyiségi joga megsértése alapjául arra hivatkozott, hogy férje halála következtében életminősége romlott, jövedelemmel nem rendelkezik, férje korábban 200.000 forint havi keresetre tett szert és az ő börtönbe kerülése, halála okán veszítette el ingatlanát.

[4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta a sérelemdíj körében előadott kereseti tényelőadásokat, az ingatlan elvesztésének, az életminőség romlásának alperesi magatartással fennálló okozati összefüggését, a kieső bevételeket.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 1.000.000 forint sérelemdíjat és azután 2017. január 1-jétől a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, továbbá 312.817 forint kártérítést és annak 2017. január 1-jétől a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a

keresetet elutasította. A le nem rótt 220.369 forint eljárási illetéket rendelkezése szerint az állam viseli. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperes részére 117.530 forint részperkötséget. Megállapította, hogy a felperes a perben 36%-ban lett pernyertes.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában abból indult ki, hogy a jogalap kérdésében jogerős határozat született, erre tekintettel a felperes csak a jogerősen megállapított egészséghez fűződő személyiségi joga megsértésével okozati összefüggésben felmerült kára megtérítésére tarthat igényt. Megállapította, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) 1. § (1) bekezdés a) pontja, 8. § (1) bekezdése és 54. §-a alapján az ügy elbírálására a régi Ptk. rendelkezései irányadók, ezért a sérelemdíj iránt előterjesztett igényt a régi Ptk. nem vagyoni kárpótlásra vonatkozó szabályai szerint kellett elbírálni a kérelem tartalma alapján.

[7] Döntésének alapjaként hivatkozott a régi Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontjára, a 339. § (1) bekezdésére, a 355. § (1) és (3) bekezdésére, idézte a 34/1992. (VI. 1.) AB határozatból, hogy az immateriális károk bekövetkezése esetén a pénzbeli kártérítésnek az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodik, amely az elszenvedett sérelemért megközelítőleg egyenértékű, másnemű előnyt nyújt. Az ítélezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személyi körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménnyel összefüggő jövőbeni helyzetét, azaz a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát, időtartamát kell figyelembe venni, de nem hagyható figyelmen kívül a hasonló következményekkel járó, korabeli káreseménnyel kapcsolatos ítélezési gyakorlat sem (BDT2010.2296.).

[8] Az előzőekre figyelemmel köztudomású tényként fogadta el, hogy a házastárs elvesztése nem azonnal szűnő pszichés terhet generál, így a felperesnél férje halála folytán – a jogerős rész-és közbenső ítélet indokolásával egyezően – megállapítható, hogy a felperes élete ennek következtében végérvényesen megváltozott, súlyos, egy életen át elkísérő pszichés terhelés érte. Személyisége, lelkiállapota a káresemény következtében végérvényesen negatív irányban változott. Utalt arra is, hogy a felperes nem hivatkozott arra, hogy tartós egészségromlást vagy súlyos pszichés károkat szenvedett volna el, ezért ilyen körülmények a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál nem voltak figyelembe vehetők. Mérlegelésének eredményeként a felperes egészséghez fűződő személyiségi jogséremlének alapjául szolgáló egészségi és pszichés körülményekkel, a jogsértés súlyával, jellegével, a felperesnél kiváltott immateriális hátrányokkal 1.000.000 forintot ítelt meg arányban álló nem vagyoni kárpótlásnak, amit a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásával összhangban – a rendelkező részben megjelölt sérelemdíjjal szemben – nem vagyoni kártérítésnek tekintett.

[9] A felperes egészséghez fűződő személyiségi jogséremlével okozati összefüggésbe hozható a házastárs temetése, az elsőfokú bíróság ezért a 312.817 forint temetési költséget mint vagyoni kártérítési követelést is alaposnak találta.

[10] Kifejtette, hogy a felperes élethelyzete, életminősége romlását az emberi méltóság megsértése iránti kereseti kérelméhez kötötte, amikor előadta, hogy házastársa 200.000 forintot keresett havonta, ebből éltek és támogatták gyermekeiket, és házastársa halála okán nem tudta fizetni kölcsöne részleteit, és emiatt veszítette el ingatlana tulajdonjogát. Mivel az emberi méltóság megsértése iránti kereseti kérelmet a Fővárosi Ítéltábla jogerős rész- és közbenső ítélete alaptalannak találta, ezért az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jog sérelmére alapított kártérítési igényt, így a 30.000 forint tartáspótló járadék iránti igényt is alaptalannak találta jogalap hiányában, és e részben is elutasította a keresetet.

[11] A perköltségről a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 81. § (1) bekezdése alapján határozott, a pernyertesség-pervesztesség arányát 36%-64%-ban állapította meg a felperesre terhesebben.

[12] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak részbeni megváltoztatásával a sérelemdíj – helyesen a nem vagyoni kártérítés – összegét 3.000.000 forintra kérte felemleni, és 2017. január 1-től havi 30.000 forint tartáspótló járadékban is kérte az alperes marasztalását. Másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását. Hatályon kívül helyezési kérelmét arra alapította, hogy az eljáró bíróság nem folytatott le bizonyítást a sérelemdíj tekintetében és hiányosan oktatta ki a bizonyítási teherről. Hivatkozott a jogerős rész- és közbenső ítélet indokolásának részleteire, amely szerint az általa állított, a férje halála következtében bekövetkezett életminőségromlás nem vonható az emberi méltóság megsértésének körébe, és arra, hogy az elsőfokú bíróság a 8. sorszámú jegyzőkönyvben olyan körülmények tekintetében rótt bizonyítási terhet rá, amely tekintetében már a másodfokú bíróság kimondta, hogy nem vonható a személyiségi jogsértés körébe. Megalapozatlannak tartotta az elsőfokú bíróság azon megállapítását is, hogy ne hivatkozott volna tartós egészségromlásra, vagy pedig arra, hogy súlyos pszichés károkat szenvedett volna el. Kiemelte, hogy a keresetében hivatkozott arra, hogy férjének elvesztése miatt nem anyagi, érzelmi, pszichikai veszteség érte. Az előzőek alapján az elsőfokú bíróság a kioktatási kötelezettségét hiányosan és tévesen teljesítette.

[13] Kiemelte, hogy a férje elvesztésével egyedül maradt gyermekeivel, a férje elvesztésével együtt járó pszichikai zavarok mellett elvesztette a családban élés lehetőségét is, társadalmi helyzete alulértékelt lett, egyedüli családfenntartó és magányos személyiség lett. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a vesztesége óta eltelt időszakot, a kártérítés mértéke leértékeli a felperes és férje életének értékét. További hivatkozása szerint férje kiegészítő tevékenysége volt a lomtalanítás és nem a sajátja.

[14] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes is fellebbezést terjesztett elő, kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, és a nem vagyoni kártérítés mérséklését. Fellebbezését arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kár

összezszerűségének megállapítása során kizárólag a felperes által előadottakra alapozva hozta meg ítéletét. A felperes az általa hivatkozott pszichés és egyéb, egészségében keletkezett károsodást bizonyítékokkal nem támasztotta alá, kizárólag köztudomású tényként kezelte a felperest hozzátartozója halálával ért pszichikai sérelmet.

[15] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az alperes fellebbezése által érintett részben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Megítélése szerint az alperes saját etikai kódexének ellentmond az alperesi fellebbezésben kifejtett álláspont, miszerint külön bizonyítást igényelne, hogy egy családtag elvesztése a hozzátartozói részére veszteséget és kárt jelent, és befolyásolja az elhunyt személy közeli hozzátartozóinak további életét.

[16] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a felperesi fellebbezéssel érintett részében helybenhagyni kérte az ítéletet. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a felperest terhelő bizonyítási teher tekintetében a felperest teljeskörűen kioktatta. Nem helytálló az a felperesi álláspont, amely szerint férjének elvesztése következtében egyedüli családfenntartó lett, mivel az eljárás során megállapítást nyert, hogy a felperesnek tartási kötelezettsége nem áll fenn, hiszen nagykorú gyermekei és unokái vannak. Az az előadása sem helytálló, hogy férje nemcsak lomtalanításból élt, a felperes ugyanis egyéb tevékenységre vonatkozó bizonyítékot, jövedelemre vonatkozó okiratot nem terjesztett elő.

[17] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet 27. § (2) bekezdésére figyelemmel tárgyaláson kívül bírálta el.

[18] A felperes fellebbezése nagyobb részben megalapozott, az alperes fellebbezése nem megalapozott.

[19] Fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest a temetési költségből eredő vagyoni kár megtérítésére kötelező rendelkezése a régi Pp. 228. § (4) bekezdése alapján.

[20] A fellebbezési kérelmek korlátai között, a fellebbezésekben foglaltak alapján a Fővárosi Ítéltáblának egyrészt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítással kapcsolatos eljárása indokolta-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, a bizonyítás további folytatását. Másrészt abban, hogy a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásánál irányadó szempontokat az elsőfokú bíróság megfelelően mérlegelte-e, indokolt-e a felülmérlegelés a fellebbezésekben hivatkozott okokból; illetőleg, hogy a havi 30.000 forint összegű járadékigény elutasítása jogszabálysértő volt-e, mivel csak a felperes férje végzett kiegészítő tevékenységként lomtalanítási munkát.

[21] Az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályait eljárása során megtartotta, nem vétett az ügy érdemére kiható, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a régi Pp. 252. § (2) bekezdése szerint megalapozó eljárási szabálysértést. A felperes keresetében a hozzátartozója elvesztésével elszenvedett pszichikai, érzelmi veszteségre, a lelki fájdalom hosszabb távon hátrányos hatásainak lehetőségére történt hivatkozása nem minősül súlyos egészségromlásra, tartós pszichés kárra vonatkozó előadásnak. A felperes egyebekben sem adott elő olyan súlyú, pszichés egészségében bekövetkezett hátrányt, amely további külön bizonyítást, és az elsőfokú bíróság részéről további tájékoztatást igényelt volna. Az elsőfokú bíróság nem sértette meg ezért a régi Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségét. Az esetleg szükségtelen többlettájékoztatás a felek bizonyítással kapcsolatos eljárási joggyakorlását és az ügy érdemét nem érintette. A nem vagyoni kártérítés iránti igény körében a felperes által előadott, mérlegelhető körülmények alapján további bizonyításra nem volt szükség, hatályon kívül helyezésre a régi Pp. 252. § (3) bekezdése alapján sem volt indok.

[22] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett körben a releváns tényállást helyesen állapította meg. A felperesi fellebbezésben vitatott ténykérdés, miszerint a felperes közreműködött a lomtanításban, illetve kiegészítő tevékenységként végezte-e a lomtanítást a felperes férje, a járadékigény ténybeli megalapozásához nem elegendő, ezért a jogvita elbírálása szempontjából is közömbös.

[23] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak indokaival a megállapított tényállás alapján részben értett egyet.

[24] A járadékigénnyel kapcsolatos elutasító döntés megváltoztatására a felperes fellebbezése nem adott alapot. A felperes e részében az ítéletet olyan tényekre hivatkozással kifogásolta, amelyeknek az elutasításnak az emberi méltóság sérelméhez kötött – fellebbezésben nem támadott – indoka szempontjából nem volt jelentősége. A megállapított tények alapján a felperes a régi Ptk. 358. §-a szerinti tartáspótló járadék jogalapját és összecszerűségét sem bizonyította.

[25] Helyesen határozta meg az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összecszerűségének irányadó szempontjait a 34/1992. (VI. 1.) AB határozatra figyelemmel. A nem vagyoni kártérítés összege a hozzátartozói igénynél a régi Ptk. 355. § (4) bekezdése, az idézett AB határozat alapján a régi Pp. 206. § (3) bekezdése szerinti mérlegelés eredménye. Ennek során különösen az életkorra, családi körülményekre is figyelemmel a jogsértés súlyát, köztudomásúként elfogadható, illetve azt meghaladóan a bizonyított nem vagyoni hátrányokat, negatív következményeket kell értékelni a hasonló igények, illetve az ár-érték viszonyok szem előtt tartása mellett.

[26] Az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül fogadta el a régi Pp. 206. § (3) bekezdése szerinti mérlegelése során a felperes arra vonatkozó előadását, hogy házastársának hiánya az életét negatív irányban változtatta meg, megviselte, számára súlyos pszichés terhelést jelentett. Ezek a jogerős rész- és közbenső ítéletben is megállapított következmények, a tragikus veszteség, a gyász, a nehézségekben társat, támaszt jelentő személy elvesztésének általános élettapasztalattal összhangban álló, kóros elváltozás nélkül is köztudomásúként elfogadható pszichés, érzelmi következményei. Az alperes fellebbezésével szemben ezért külön bizonyítást, az adott esetben szakértő bevonását nem igényeltek. A felperes ugyanakkor alappal kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés eltúlzottan alacsony, nem tükrözi kellően a jogsértés súlyát és következményeit. Figyelembe kellett venni, hogy a közös gyermekek már felnőttek, a felperes és volt házastársának életkorára tekintettel azonban éppen ebben az időszakban a magányosság, illetve a társ, a kölcsönös támogatás elvesztése jelentős veszteség és meghatározó hátrány a felperes hátralévő életére. A Fővárosi Ítéltábla ezért az előzőekben kifejtettekre, valamint a hasonló életkorú, kóros pszichés elváltozást nem szenvedett hozzátartozók nem vagyoni kártérítési igényei kapcsán a bírói gyakorlatban kialakult összegek nagyságrendjére figyelemmel a felperes 3.000.000 forint összegű nem vagyoni kárigényét nem találta eltúlzottnak.

[27] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a sérelemdíjként megjelölt nem vagyoni kártérítés összegét a keresettel egyezően – a késedelmi kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyása mellett – 3.000.000 forintra felemelte.

[28] A megváltoztató rendelkezés következtében a felperes pernyertességének az aránya az elsőfokú eljárásban 90%-ra változott, a Fővárosi Ítéltábla ezért a felperest az alperes javára részperköltség megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzte, míg a pártfogó ügyvéd díjának megállapítására vonatkozó megkeresésben a pernyertesség-pervesztesség arányát a rendelkező részben foglaltak szerint – a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – megváltoztatta. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[29] A felperes fellebbezése nagyobbreszt eredményre vezetett, az alperes fellebbezése eredménytelen volt. A felperest pártfogó ügyvéd képviselte, erre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla – a régi Pp. 87. § (2) bekezdése alapján – a pernyertesség-pervesztesség arányát megállapítva akként rendelkezett, hogy a pártfogó ügyvéd díját 89%-ban az alperes, míg 11%-ban a felperes köteles viselni.

[30] A felperes személyes költségmentessége és az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli [6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §].

Budapest, 2021. május 19.

Dr. Kincses Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Istenes Attila s.k.

előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.

bíró

A kiadmány hiteléül: